

Titel: VIII.

Citation: "VIII.", i *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968.*
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-g02-shoot-d1e308399/facsimile.pdf> (tilgået 20. juli 2024)

Anvendt udgave: Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

Beslut: Skjendte jeg vel kunde ønske, at der gjordes udsigelsesforandringer i Rigsloven, har jeg dog alene siklet et Amendement til Forandring af § 2, fordi det allerede er taget af det foreliggende Lovkast. Jeg har paa ingen Maade herud hørt til Hensigt at gøre en ny Indfødderet, men jeg har kun troet, at det i Udsættelse var fremst på en mindre helbig Maade, at der vilde tilkomme de Udsættelser, som i 10 Aar have været udsatte i den danske Stat, Valgret og Valgbarhed. Jeg havde den Tid ikke tænkt paa, at Grundlovens Bestemmelser skulle holdes i den danske Stat, eller at vi ikke under Udsættelsen af Rigsloven, hvis vi skulle finde et eller andet ikke hørende til den samme Mening, da kunde forandre dette, da vi dog endnu ved den tredje Læsning af Grundloven kunne gøre Forandringer i samme, saalidt som jeg havde nogen Betænkning om, at det Forslag, jeg havde gjort, kunde komme under Afstemning, saameget mere, som Udsættelse har brugt Udtryk, der dog kunde behøve en nærmere Bestemmelse. Dermed mener jeg, efter hvad der er påført, at ogsaa dette Forslag bliver udelukket fra Betænkning, og under denne Forhandling skal jeg ikke tale om det Resultat, men hvis det er Forsamlingens Mening, at det kan komme under Afstemning, da skal jeg selvfølgelig mig nærmere at fremsætte mine Grunde i Resultatet.

Andræ: Det er naturligt blot det formelle Spørgsmaal, hvorefter det diskuteres, nemlig om disse Forslag kunne komme under Afstemning eller ikke. Jeg ser min Del fan i og ser sig ikke have meget imod, at de kunne under Forhandling, da jeg tidligere bemærkede, at dette kunde finde Sted med Forslaget under Nr. 2; men det foreskommer mig dog nu, at Forsamlingen ikke vilde haale konsensus, naar den ikke vedblev at udelukke fra Forhandling alle de Forslag, der udenbort fridte med Grundloven.

Formanden: Det er altsaa den tredje Læses Mening, at den foreliggende Paragraph i Udsættelse heller ikke skulle kunne komme under Afstemning.

Andræ: Ja, ganske vist!

Formanden: Men den er dog en Del af Rigsloven, og da det under Behandlingen af Grundloven var bestemt, at denne Bestemmelse fandtes i Valgretsudskudtet, saa foreskommer det mig, uagtet man derfor godt kan være enig, hvad Realiteten angaar, at man dog fra den formelle Side ikke godt kan nøgte at sætte den endelige Udsættelse under Afstemning.

Udgrensning: Den den første Del af Amendementet under Nr. 3 skal siges at fridte med Grundloven, vil selvfølgelig være paa, hvorefter man forsøger den Bestemmelse, som indholdes i Udsættelse, hvorefter dette Indbringningsforslag forsaavidt er overensstemmende, naar det der høder, at de Udsættelser, som i 10 Aar have opholdt sig i de til den danske Stat hørende Landdistrikter, og som staa: i personlig underafdeling høder til Kongen af Danmark, nye samme Ret som de, der overensstemmende med Forordningen af 15de Januar 1776 have dansk Indfødderet; thi dersom dette forsaaes saaledes, at disse Personer i alle Henseender ere satte i Klasse med dem, som have Indfødderet, eller med andre Ord, at dem nu ved denne Rigslovs gives fuld Indfødderet, bliver der ingen Strid med Rigsloven og den tilsvarende Bestemmelse i Grundloven, thi da ere de derved blivne til Personer, som have virkelig fuld Indfødderet. Jeg har imidlertid ikke i Comiteen kunnet opfatte denne Bestemmelse saaledes — og det var andre af Comiteens Medlemmer med mig enige —, at Rigsloven havde givet tilføjet en saadan Udsættelse af Indfødderet, at de Personer, som her omhandledes, skulle i alle Henseender betragtes som Indfødderet, men at Bestemmelser paa dette Sted kan finde forsaas med Hensyn til det, som her omhandledes, nemlig Valgrettens Udsættelse, og naar det forsaaes paa denne Indførte Maade, kan jeg ikke negte, at det ikke kan bringes i fuld Overensstemmelse med Grundlovens Bestemmelse, hvilket naturligt saameget mere glæder om Indbringningsforslaget under Nr. 4, der udtrykkelig indskrænker Indfødderet til Valgret og Valgbarhed, saaledes som jeg har fremsat at være Rigslovsudskudtets Mening.

Schibye: Det er allerede vist, at det er den store Hensigt mellem de Udsættelse, som omhandledes under det foregaaende Nummer, og det Tilfælde, som omhandledes her, at andre Rigsloven ved

den ikke kan gives Andre end dem, som have den efter Grundloven, saa hævder Grundloven selv, at Indfødderet kan gøres ved Lov til Andre end dem, som før Udsættelse have den; dersom man altsaa erkjender, hvad man altsiger ikke har villet erkjende, at Udsættelse § 2 skulle de der omhandledes Personer altsaa paa lige Fod med dem, der efter Forordningen af 1776 have dansk Indfødderet, da er det fuldkommen vist, at Udsættelse § 2 ikke strider mod Grundloven, da er den kun en Udsættelse af Grundlovens Bestemmelse, at Indfødderet for Fremtiden kan finde Udsættelser ved Lov; men jeg har trangt min personlige Opfatning af § 2 tilbage og har troet, at man maatte gaae ud fra det, som synes at være den almindelige Opfatning, at det kun var med Hensyn til Valgret og Valgbarhed, at den nye Bestemmelse skulle gjælde; denne Opfatning træder allerede først og fremst frem med Hensyn til det Forslag, som er siklet under Nr. 4, og i saa Hald er det, at der opstaaer det Spørgsmaal, om det ikke er en uderetligg Fiction, at man danner en Indfødderet med Hensyn til Valgret og Valgbarhed.

West Hansen: Vi, der have siklet Indbringningsforslaget under Nr. 5, have ikke troet, at dette i mindre Maade kunde staa i Strid med Grundloven. Vi troede, at det ligeaa godt kunde forenes med Grundloven som Udsættelse § 2, men dersom Forsamlingen mener, at det strider mod Grundloven, vilde vi naturligvis ikke have det sat under Afstemning. Det er derfor værdsættende, at dette formelle Spørgsmaal selsk maas blive afgjort, da det aldrig kunde falde ud ind at bringe Røgt ind i Rigsloven, som skulle staa i Strid med Grundloven.

Andræ: Jeg vil blot tilføje, at jeg naturligvis har forsaas Paragraphen saaledes, som den er ved Indfødderet selv tilføjer, at den naturligvis kan forsaas, nemlig saaledes, at den gaaer ud paa at tilføje de deri omtalte Personer kun med Hensyn til Valgretten at kunne betragtes som lige med dem, der have Indfødderet, og ingenlunde i Almindelighed giver den Indfødderet. Skulde det sidste være Meningen maas jeg tilføje, at jeg ikke vilde kunne finde, at den som i Strid med hvad der under Grundlovsforhandlingen var vedtaget.

Indfødderet: Jeg vil kun med Hensyn til den sidste Læses Bemærkning være, at jeg ingenlunde har sagt, at den Maade, han opfatte Paragraphen paa, var den naturlige; men Forsamlingen vil maaske erindre, at imidlertid den modsatte Anskuelse var den naturlige for mig, men at jeg havde trangt den tilbage og hviet mig for Andre Mening.

Schibye: Jeg vilde gjerne tale om det formelle Spørgsmaal, hændte jeg indremme, at det er mig meget vanskeligt, da jeg ikke kan tale om en Røgt, som er for lille, uden tillige at tage Hensyn til, at Skruppen, som skal påføres ind i den, er for stor, saa at om jeg skulde komme til at gjøre et lille Øbnd ind paa det Resultat af Sagen, da ligger det borte, at Formen udslyper min Tanke, saa snart jeg saaledes skal udtrykke. Imidlertid trøer jeg, at det, vi talte om, ligger ganske paa Formaltitens Øbnd, nemlig hvorefter vi kunne fridte Røgt uden at afgive fra Grundloven. Det trøer jeg ikke angaar Realiteten her. Jeg trøer, at dersom vi vilde blive ved at betragte den Vel, som vi ere begyndt paa, og som er en ganske anden end den, Udsættelse har omstillet, bliver efterhaanden vor Begrebning qvsi umulig. Vi maas gjøre os rede for, at vi ere Hoff af meget forskjellige Røgt, som betragte Grundloven paa forskellige Maade. Røgt synes ikke om den, og de holde fast paa den, i det Haad at saae den, ligesom et forsaas Samfund, til at fringes; Andre synes, at den er saa god og vel indrettet, at de ere fuldkomment overbeviste om, at naar man blot holder sig til den, maas man kunne gjøre andrebare Ting; jeg ser min Del trøer, at den simpleste og naturlige Betragtningssmaade er den, at vi skulle holde os til Grundloven saameget, som vi formaltitens kunne, men vi skulle heller ikke fuldkomment holde os til den, vi skulle gaae Røgt udsættelse saaledes, som Rigslovsudskudtet i sin Tid har været fremsat ved Siden af Grundloven. Man har meget vel vist, at Udsættelse til Rigsloven blev fremsat, at der i den var Udsættelse og Udsættelser, som gik fortere eller senere end Grundlovens Røgt og Udsættelse, men man har udsættelse det nødvendigt for at kunne komme frem.

Formanden: Efter hvad der er blevet ytret af en af de